

Κεφάλαιο πρώτο Λούφτμενσχ*

Γιος ενός ζωέμπορου
Εβραίου περιτετημένου
με μία βαλίτσα στο πλάι του
σταματημένος ακίνητος
σαν τηλεγραφικός στύλος
στην προκυμαία *νάμπερ φορ* του λιμανιού της Νέας Υόρκης.
Δόξα τω Θεώ που έφτασε:
*Μπαρούχ ΧαΣέμ!***
Δόξα τω Θεώ που έφυγε:
Μπαρούχ ΧαΣέμ!
Δόξα τω Θεώ που είναι τώρα, επιτέλους, είναι
εκεί, στην Αμερική:
Μπαρούχ ΧαΣέμ!
Μπαρούχ ΧαΣέμ!
Μπαρούχ ΧαΣέμ!

Παιδιά που φωνάζουν
αχθοφόροι υπό το βάρος των αποσκευών
τριγμοί από σίδερα και τρίξιμο από τροχαλίες
και μέσα σε όλα αυτά
εκείνος
όρθιος και ακίνητος
μόλις ξεμπάρκαρε

* Luftmensch: η λέξη είναι γερμανογίντις και σημαίνει αιθεροβάμων, αλλά χαρακτηρίζει επίσης τον άνθρωπο που ζει χωρίς ρίζες και ελαφρώς «μεροδούλι μεροφά». Χρησιμοποιήθηκε κάποιες φορές στη γερμανική κυρίως λογοτεχνία για να δηλώσει τον μποέμ και τον ονειροπόλο, αλλά τη χρησιμοποίησαν και οι ναζιστές για να δηλώσουν υποτιμητικά τον άνθρωπο χωρίς ρίζες, αυτόν που θα λέγαμε εμείς «όπου γης και πατρίς» φυσικά εννοούσαν τους Εβραίους. (Σ.τ.Μ.)

** Baruch HaShem: είναι το ανάλογο δικό μας «Δόξα τω Θεώ» για τους Εβραίους. Είναι πολύ συνηθισμένη εβραϊκή έκφραση, αν και στο ιερό ιουδαϊκό βιβλίο της Τορά (Πεντατεύχου) και τις τρεις φορές που αναφέρεται δεν λέγεται από Εβραίους. (Σ.τ.Μ.)

φορώντας τα καλύτερα παπούτσια του
εκείνα που δεν είχε ξαναβάλει ποτέ
που τα φύλαγε για τη στιγμή «που θα είμαι στην Αμερική».

Και πράγματι να τη.
Η στιγμή «που θα είμαι στην Αμερική»
τεράστια σημαδεμένη από ένα σιδηρομαντεμένιο ρολόι
εκεί πάνω ψηλά
στον πύργο του λιμανιού της Νέας Υόρκης:
η ώρα 7:25 το πρωί.

Βγάζει από την τσέπη ένα μολύβι
και στην άκρη σε ένα χαρτάκι
σημειώνει το 7 και το 25
ίσα ίσα για να προσέξει
ότι το χέρι του τρέμει
θα 'ναι η συγκίνηση
ή μπορεί και το γεγονός πως
ύστερα από ενάμιση μήνα πέρασμα στη θάλασσα
το να πατάς με τα πόδια στη γη
–«όπα! Μην παλαντζάρεις!»–
σου κάνει μια παράξενη αίσθηση.

Οχτώ κιλά λιγότερα
τον ενάμιση μήνα που κράτησε το πέρασμα του ωκεανού.
Γένια πυκνότερα
κι από εκείνα του ραβίνου
που από τότε που πρωτοφύτρωσαν δεν ξυρίστηκε ποτέ
σ' εκείνες τις 45 μέρες όλο πάνω κάτω
ανάμεσα σε ράντζο κουκέτα κατάστρωμα
κατάστρωμα κουκέτα ράντζο.
Ξεκίνησε από τη Χάβρη χωρίς να βάζει αλκοόλ στο στόμα του
ξεμπάρκαρε στη Νέα Υόρκη έμπειρος πότης
εξασκημένος στο να αναγνωρίζει στην πρώτη γουλιά
το μπράντι από το ρούμι
το τζιν απ' το κονιάκ
το ιταλικό κρασί και την ιρλανδέζικη μπίρα.

Μπάρκαρε από τη Χάβρη χωρίς να ξέρει τι πράγμα είναι
η τράπουλα
έφτασε στη Νέα Υόρκη πρωταθλητής στα στοιχήματα και
στα ζάρια.
Έφυγε ντροπαλός, λιγομίλητος, απορροφημένος στις σκέψεις του
ξεμπάρκαρε σίγουρος πως γνωρίζει τον κόσμο όλο:
την ειρωνεία των Γάλλων
τα πανηγύρια των Ισπανών
την τσαμπουκαλεμένη περηφάνια των Ιταλών.
Έφυγε με την Αμερική καρφωμένη στο μυαλό του
έφτασε τώρα με την Αμερική εμπρός του
αλλά όχι πια μες στις σκέψεις του: μπροστά στα μάτια του.
Μπαρούχ ΧαΣέμ!

Ιδωμένη από κοντά
αυτό το κρύο πρωινό του Σεπτεμβρίου
όπως την παρατηρούσε σταματημένος ακίνητος
σαν τηλεγραφικός στύλος
στην προκυμαία *νάμπερ φορ* του λιμανιού της Νέας Υόρκης
η Αμερική έμοιαζε περισσότερο με καρουζέλ:
για κάθε παράθυρο που άνοιγε
υπήρχε ένα που έκλεινε·
για κάθε αμαξάκι που έστριβε στη μια γωνία
υπήρχε ένα άλλο που εμφανιζόταν από την αντίθετη·
για κάθε πελάτη που σηκωνόταν από ένα τραπέζι
υπήρχε ένας άλλος που καθόταν
«λες και είναι όλα σκηνοθετημένα» σκέφτηκε
και για μια στιγμή
–μέσα σ' εκείνο το κεφάλι που για μήνες περίμενε να την
αντικρίσει–
η Αμερική
η αληθινή Αμερική
έμοιαζε ούτε λίγο ούτε πολύ με τσίρκο ψύλλων
καθόλου επιβλητική
περισσότερο αστεία.
Διασκεδαστική.

Ήταν ακριβώς εκείνη η στιγμή
που κάποιος τον έπιασε από το μπράτσο.
Ήταν ένας αξιωματούχος του λιμανιού
σκούρα στολή
λευκό μουστάκι, μεγάλο καπέλο στο κεφάλι.
Σημείωνε σε ένα κατάστιχο
ονόματα και αριθμούς των αφιχθέντων
κάνοντας απλές ερωτήσεις σε στοιχειώδη αγγλικά:
«Γουέαρ ντου γιου καμ φρομ;»
«Ρίμπαρ».
«Ρίμπαρ; Γουέαρ ιζ Ρίμπαρ;»
«Μπάγκερν: Τζέρμανι».
«Εντ γιορ νέιμ;»
«Χεγιούμ Λέμανν».
«Άι ντοντ αντερστέντ. Νέιμ;»
«Χεγιούμ...»
«Γουάτ ιζ Χεγ...;»
«Μάι νέιμ ιζ... Χεγι... Χένρι!»
«Χένρι, οκέι! Εντ γιορ σίρνείμ;»
«Λέμανν...»
«Λήμαν! Χένρι Λήμαν!»
«Χένρι Λήμαν».
«Οκέι, Χένρι Λήμαν:
γουέλκαμ ιν Αμέρικα.
Εντ γκουντ λακ!»
Και έβαλε τη σφραγίδα:
11 Σεπτεμβρίου 1844.
Του έδωσε κουράγιο με ένα χτύπημα στην πλάτη
και έφυγε να σταματήσει τον επόμενο.

Ο Χένρι Λήμαν κοίταξε γύρω του:
το πλοίο από το οποίο μόλις είχε κατέβει –το *Βουργουνδία*–
έμοιαζε με κοιμισμένο γίγαντα.
Όμως ένα άλλο καράβι μανουβράροντας μες στο λιμάνι
ήταν έτοιμο να ξεφορτώσει στην προκυμαία *νάμπερ φορ*
άλλους 149 σαν κι εκείνον:
ίσως Εβραίους

ίσως Γερμανούς
ίως φορώντας τα καλύτερα παπούτσια τους
και με μία και μοναδική βαλίτσα στο πλάι τους
κι ετούτοι ίσως να τρέμουν
λίγο από τη συγκίνηση
λίγο επειδή έχουν ξεσυνηθίσει να πατούν στεριά
λίγο επειδή η Αμερική
-η αληθινή Αμερική-
ιδωμένη από κοντά
σαν ένα γιγαντιαίο καρουζέλ
σου κάνει μια κάποια αίσθηση.

Πήρε μια βαθιά, καλή ανάσα
άρπαξε τη βαλίτσα
και με γρήγορο βήμα
-παρότι δεν ήξερε ακόμη πού να πάει-
μπήκε
κι εκείνος
μες στο καρουζέλ
που λέγεται Αμερική.